

Externe reflectie Educatieve bacheloropleiding lager onderwijs

Datum	Donderdag 17 en vrijdag 18 december 2020
Commissie	
Voorzitter	- Peter Van Petegem, gewoon hoogleraar onderwijswetenschappen, Faculteit Sociale Wetenschappen Universiteit Antwerpen
Commissieleden	- Paul Mahieu, emeritus hoogleraar opleidings- en onderwijswetenschappen Universiteit Antwerpen - Nathalie De Schouwer, zorgcoördinator Sint-Alena basisschool Dilbeek - Wouter Coussement, ankerpersoon studiegebied Gezondheidszorg - Margot Buyl, student educatieve bacheloropleiding secundair onderwijs campus Brussel
Verslaggever	- Els Alaerts, medewerker dienst Onderwijs en Kwaliteit Odisee
Opleiding	
Gesprek directeur en opleidingsverantwoordelijken	<u>Directeur</u> : Ann Martin <u>Opleidingshoofden</u> : Els Mertens, Steven Vanmol, Geert Van Buynder, Ria De Sadeleer
Deelnemers speeddate campus Aalst	<u>Docenten</u> : Christel De Neve, Gerda Vermassen, Ann Van Kerckhove <u>Studenten</u> : Maud De Sutter, Els Uyttendale, Amber Sterckx
Deelnemers speeddate campus Brussel	<u>Docenten</u> : Hadewijch De Doncker, Annika Heremans, Karen Mafrans <u>Studenten</u> : Marlies De Genst, Charlotte De Greef, Lola Esteban
Deelnemers speeddate campus Sint-Niklaas	<u>Docenten</u> : Jonatan De Geest, Hilde Van den Bossche, Reine De Rudder <u>Studenten</u> : Silke Burm, Sander Agelink, Merel Van Raemdonck
Groepsgesprek	<u>Docenten</u> : Alain Vermeire, Katrien Van Gerwen, Lien Ooghe, Sara Van den Bulcke, Ruth Van Uytvanck, Bart Pieters, Karen Mafrans, Nora Coulommier, Valerie Diels <u>Studenten</u> : Tjebbe Troch, Kim Casier, Jordy Van den Bossche, Marlies De Genst
Gesprek met werkveld	Karel Lobijn, Lisbeth Van Hecke, Anne Heyndrickx, Ingrid Smet, Martine Meert, Maxime Marchant

Externe reflectie Educatieve bacheloropleiding lager onderwijs

1. Inleiding

De externe reflectie kadert in de bewaking van de opleidingskwaliteit in eigen regie binnen Odisee: het zogenaamde ASTOR-traject (**A**udit, **S**tiemateriaal, **T**oetscommissie, **O**pleidingsevaluatie en **R**eflectie). De externe reflectie sluit het ASTOR-traject af. Daarbij wordt door een onafhankelijke commissie, onder supervisie van de cel kwaliteitszorg van de VLUHR, nagegaan of de praktijk van de opleiding beantwoordt aan de visie van de opleiding, in overeenstemming is met de missie en speerpunten van Odisee en spoort met een aantal kwaliteitscriteria.

Omwille van de geldende coronamaatregelen vindt de externe reflectie gedurende twee dagen volledig online plaats. De **deskresearch**, waarbij de commissieleden de kwaliteitsfiches van de opleiding en het daarbij horende stavingsmateriaal doornemen, gebeurt vooraf.

De twee externe reflectiedagen omvatten volgende elementen:

- ✓ Gesprek met de **opleidingsverantwoordelijken**, o.a. over de impact van corona en de recente evoluties in de opleiding.
- ✓ **Speeddating** waarbij de commissieleden tijdens negen individuele gesprekken (drie per campus) vragen kunnen stellen aan docenten en studenten.
- ✓ Een gesprek met **werkveldvertegenwoordigers**.
- ✓ Een **groeps gesprek** tussen de commissie, docenten en studenten.
- ✓ Een afsluitend gesprek met de **opleidingsverantwoordelijken**.
- ✓ Een **afsluitend overleg** waarbij de commissie per kwaliteitskenmerk de belangrijkste conclusies noteert en een score toekent.
- ✓ Een **afroendend moment** waarbij de belangrijkste bevindingen en de scores worden meegedeeld aan de studiegebieddirecteur, de opleidingshoofden en de teamleden.

Het voorliggend rapport bevat voor vijf kwaliteitskenmerken de belangrijkste bevindingen van de commissie en een aantal tips voor de toekomst. Afroendend benoemt de commissie een goede praktijk die door de leden bijzonder werd gewaardeerd en legt ze een kritische vraag voor waarmee de commissie de opleiding wil uitdagen.

Het verslag van het groeps gesprek wordt toegevoegd als bijlage bij het verslag.

2. Rapportering per kwaliteitskenmerk

1-Profiel, leerresultaten en curriculum

Kwaliteitskenmerk
<p>De opleiding heeft een duidelijk, specifiek profiel dat aansluit bij de onderwijsvisie van het studiegebied evenals bij de missie en de strategische speerpunten van de instelling. Uit de acties van het Strategie- en werkingsplan en ander informatief of demonstratief materiaal (o.a. verslagen van het kernteam) blijkt dat de opleiding essentiële elementen uit de onderwijsvisie in de onderwijspraktijk realiseert.</p> <p>De leerresultaten van de opleiding vormen een heldere en specifieke invulling van de internationaal en landelijk gevalideerde domeinspecifieke leerresultaten. De leerresultaten zijn geconcretiseerd in kerndoelen, gekoppeld aan opleidingsonderdelen en met het nagestreefde beheersingsniveau zoals beschreven in het competentiemodel van Odisee. Dit is verifieerbaar in de ECTS-fiches en in een matrix waar de relatie tussen de kerndoelen van de opleiding en de opleidingsonderdelen zichtbaar wordt.</p> <p>Het curriculum van de opleiding sluit aan bij de meest recente ontwikkelingen in het vakgebied, in het werkveld en is maatschappelijk relevant. In het studiemateriaal van de kerndisciplines van de opleiding komen actuele vakinhouden aan bod. De betrokkenheid van het werkveld bij de evaluatie en ontwikkeling van het curriculum is gedocumenteerd (o.a. verslagen van de resonantieraad, de focusgesprekken met docenten over structurele interactie met het werkveld). De impact van resultaten en activiteiten uit onderzoek en dienstverlening op het onderwijs worden exemplarisch aangetoond.</p>

De visie is voor de drie campussen gelijklopend, maar wordt verschillend uitgewerkt omwille van de eigenheid van de campussen. De commissie is van mening dat op dat vlak groei mogelijk is en twijfelt niet aan de aanwezige expertise om die groei naar meer gemeenschappelijkheid te realiseren. De commissie stelde bij het team een grote betrokkenheid vast, zowel naar de opleiding toe als naar de professie van het 'leraar zijn'. De evidentie van waar de opleiding mee bezig is, blijkt echter nog onvoldoende. Zo zijn er mooie, inspirerende initiatieven in kader van de samenwerking tussen kleuter, lager en secundair onderwijs, maar deze zijn niet structureel verankerd. De commissie stelde verschillend beleid vast op de drie campussen. Dit is een belangrijk aandachtspunt. De drie campussen kunnen van elkaar leren op het vlak van communicatie, beleidsvoering, overleg, relatie met het werkveld, enz. De opleidingshoofden hebben een trekkersrol om die samenwerking over de campussen heen te realiseren. Het curriculum van de opleiding is in orde. De realisatie van de beoogde leerresultaten wordt bewaakt en indien nodig worden nieuwe initiatieven genomen, bv. invoering van de leerlijn praktijkgericht onderzoek met oog op de verbetering van de kwaliteit van de bachelorproeven.

Tips voor de toekomst

- ✓ De commissie adviseert om de eigen profilering van de campussen om te zetten naar een specifieke profilering inzake doelgroep per campus en dit specifieke studentenprofiel vervolgens ook te gebruiken in de communicatie naar buiten toe.
- ✓ De commissie vindt het aangewezen dat de drie campussen meer naar elkaar toe groeien. De Odiseebrede IKCO-oefening (Instellingsbreed Kader voor CurriculumOpbouw) kan dat proces ondersteunen. De commissie adviseert om het huidige momentum aan te grijpen om voortrekkers te worden op dat vlak.
- ✓ De commissie adviseert om voor de drie campussen gebruik te maken van een 'gemeenschappelijke taal' en af te stemmen over terminologie, zowel voor het benoemen van documenten, als voor de beleidsvoering en de relatie met stagescholen. De gekozen

Externe reflectie Educatieve bacheloropleiding lager onderwijs

terminologie geeft immers ook een visie weer (bv. evaluatieformulier/feedbackformulier, stagebegeleider/leergroepbegeleider/coach).

- ✓ De opleiding wordt ondersteund door drie ankerpersonen onderwijs en kwaliteit. De commissie vraagt zich af waarom niet gewerkt wordt met één ankerpersoon voor de drie campussen. Dit zou immers een signaal zijn van de richting waarin de opleiding wil gaan, bv. voor IKCO.
- ✓ De commissie adviseert om in het curriculum bijzondere aandacht te besteden aan de overgang van leerlingen van het basis naar het secundair onderwijs.

2-Onderwijsleeromgeving en evaluatie

Kwaliteitskenmerk

De onderwijsleeromgeving stimuleert de studenten om een actieve rol te spelen in het leerproces en draagt bij tot een vlotte studievoortgang. Aansluitend op het assessment van het **studiemateriaal** door studenten zijn er, waar nodig, verbeteracties opgestart. Uit de inventaris van de **didactische werkvormen** blijkt een variatie en een afstemming op de opleidingsfases. Een exemplarische **showcase** toont de aansluiting van de leeromgeving bij de diversiteit in de studentenpopulatie, de talentontwikkeling van studenten en de interactie met het werkveld. Uit de **opleidingsevaluatie door studenten** blijkt algemene tevredenheid over de onderwijsleeromgeving.

De beoordeling van studenten weerspiegelt het leerproces en concretiseert de beoogde leerresultaten. De **inventaris van evaluatievormen** in de opleiding toont een variatie die recht doet aan diverse leerstijlen in de studentenpopulatie. De opleiding realiseert een adequate verhouding tussen **ontwikkelingsgerichte feedback** (formatief) en **eindbeoordeling** van studenten (summatief). Uit de verslagen van de toetscommissie blijkt dat **niveau 6** werd behaald en dat andere aanbevelingen van de **toetscommissies** worden opgevolgd.

De gezamenlijke visie met de acht principes van de onderwijsleeromgeving is op de drie campussen aanwezig. De concrete uitwerking is verschillend en nog niet alle elementen zijn op elke campus doorleefd. Zo wordt zelfsturing door studenten op verschillende manieren ingevuld op de drie campussen. Sterke punten op het vlak van evaluatie zijn o.a. de aandacht voor zelfbeoordeling en reflectie en het triadegesprek in de 3de opleidingsfase. De opbouw daar naartoe is evenwel sterk verschillend op de drie campussen. De opleiding wil reflectief ingestelde professionals afleveren en ook de studenten (h)erkennen dat. De commissie maakte kennis met mooie initiatieven. Voorbeelden daarvan zijn de ontwikkeling van materiaal (o.a. voor wiskunde, wereldoriëntatie, Frans) en de leergroepen en leergroepbegeleiding.

Tips voor de toekomst

- ✓ De commissie adviseert om meer naar elkaar toe te groeien in de uitwerking van de gemeenschappelijke visie op de onderwijsleeromgeving en het uitrollen van de visie en het beleid in verband met evaluatie. Zo is aangewezen om op het vlak van zelfsturing door studenten te evolueren naar een duidelijke lijn van de 1ste naar de 3de opleidingsfase. Ook in verband met de inzet van leergroepen is het nodig te evolueren naar gelijke ideeën.
- ✓ Specifiek voor de Brusselse context wil de commissie de opleiding aanmoedigen om dat 'labo' nog sterker te gebruiken, niet alleen theoretisch, maar ook voor praktijkervaring.

3-Informatie, voorzieningen en begeleiding van studenten

Kwaliteitskenmerk

De opleiding verstrekt volledige en gemakkelijk leesbare informatie over alle fasen van de studieloopbaan. Studenten vinden op het **studentenportaal** of de **website** op gepaste tijdstippen correcte en heldere informatie over o.a. de programma-opbouw, het onderwijs- en examenreglement, de studie-trajectbegeleiding, de examenresultaten. Uit de **opleidingsevaluatie door studenten** blijkt algemene tevredenheid over de informatievoorzieningen.

Uit een beknopte beschrijving van de **opleidingsspecifieke voorzieningen** op het vlak van bibliotheek, ICT, infrastructuur, sociale voorzieningen blijkt dat deze makkelijk toegankelijk zijn en adequaat in relatie tot de ambities van het studiegebied en de opleiding.

De opleiding beschikt over (meet-)gegevens over **studie (traject) begeleiding** en **in-, door- en uitstroom** van studenten en heeft, waar nodig, verbeteracties geïnitieerd. Uit de **opleidingsevaluatie door studenten** blijkt algemene tevredenheid over de infrastructuur en begeleiding.

De informatie en voorzieningen voor studenten zijn goed. Studenten zijn tevreden over de begeleiding die ze krijgen, zowel 1 op 1 als in groep. Er is ruimte voor betrokkenheid en inspraak. De communicatie tussen studenten en docenten verloopt goed.

Tips voor de toekomst

- ✓ Studenten ervaren soms problemen met de eenvormigheid in communicatie. Het gebruik van verschillende platformen maakt de communicatie complex. De commissie adviseert om hierover binnen de opleiding duidelijke afspraken te maken, bv. welke informatie staat op Toledo en welke informatie staat op MS Teams.
- ✓ De informatie voor studenten met het oog op diversiteit in de instroom is een aandachtspunt. De commissie adviseert om hiervoor heel gerichte acties te ondernemen.

4-Betrokkenheid en expertise van stakeholders

Kwaliteitskenmerk

De voor de opleiding ingezette docenten bieden de studenten optimaal de mogelijkheid om leerresultaten te behalen. De **CV's** van het onderwijzend personeel sluiten goed aan bij de toegewezen onderwijsopdracht. Uit de studentenbevraging over het **didactisch handelen** van de docenten (BOLA's – beoordeling onderwijsleeractiviteiten) blijkt algemene tevredenheid en/of zijn **verbeteracties** geïnitieerd. Er zijn **maatrajecten professionalisering** die de onderwijsontwikkeling en –innovatie in het studiegebied stimuleren.

De opleiding stimuleert **betrokkenheid** van interne en externe stakeholders, onafhankelijke peers en experts bij onderwijs en kwaliteitszorg. De opleiding biedt recente voorbeelden aan van een actieve en verankerde participatie van **studentenvertegenwoordigers**. De samenwerking tussen **werkveldvertegenwoordigers /andere partners** en de opleiding heeft een meerwaarde voor beide partijen.

Er is duidelijke en sterke betrokkenheid bij de opleiding van studenten, werkveld, stageplaatsen en dit op verschillende vlakken. Het werkveld spreekt zich positief uit over de opleiding. Er zijn wel verschillen wat betreft de mate waarin stagescholen return ervaren voor de inspanningen die ze leveren. Op de drie campussen is veel en verschillende expertise aanwezig in sterke teams. Studenten in Brussel worden, mede dankzij de nadruk op eigenaarschap, goed voorbereid op de realiteit van de grootstad. In Sint-Niklaas wordt sterk ingezet op begeleiding van studenten. Keerzijde daarvan kan zijn dat dit resulteert in een grotere afhankelijkheid bij de studenten. De opleiding speelde adequaat in op de coronacrisis zodat de core business van de opleiding niet in het gedrag kwam. Zowel studenten als docenten hebben zich wendbaar getoond. Op het vlak van studentenparticipatie tonen de fiches en gesprekken een uiteenlopend beeld voor de drie campussen. Studenten voelen zich wel gehoord op elk van de drie campussen.

Tips voor de toekomst

- ✓ De commissie adviseert om de opleidingsstudentenraden van de drie campussen samen te brengen voor gemeenschappelijk overleg en kennisuitwisseling tussen studenten over de campussen heen.
- ✓ De commissie adviseert om actief en gericht in te zetten op diversiteit in het docentenkorps.

5-Focusdossier: internationalisering, praktijkgericht onderzoek en/of dienstverlening

Kwaliteitskenmerk
De opleiding maakt een keuze over welk dossier zij willen voorleggen. In het dossier rond internationalisering toont de opleiding dat zij een internationale leeromgeving creëert. Uit het dossier rond praktijkgericht onderzoek en/of dienstverlening blijkt dat de wisselwerking tussen de opleiding en praktijkgericht onderzoek/dienstverlening een meerwaarde heeft voor beide partijen.

In Sint-Niklaas wordt sterk ingezet op internationalisering, mede dankzij de drijvende kracht van de ankerpersoon. Dit werpt zowel voor studenten- als voor docentenuitwisseling zijn vruchten af. Studenten zijn inhoudelijk goed geïnformeerd over de mogelijkheden. Ook op campus Aalst is internationalisering zichtbaar aanwezig, o.a. door stagemobiliteit in de 3de opleidingsfase, E³, internationalisation@home.

Op campus Brussel wordt in het kader van praktijkgericht onderzoek sterk ingezet op onderwijsontwikkeling. Dit is vooral relevant in functie van het ondersteunen en verbeteren van de kwaliteit van de eigen opleidingen. Het is volgens de commissie belangrijk om te bewaken dat dit in balans blijft met praktijkgericht onderzoek gericht op de doelgroep van de opleiding, met name leerkrachten en leerlingen in het basisonderwijs.

Tips voor de toekomst

- ✓ De commissie ziet een kwetsbaarheid in het feit dat internationalisering sterk rust op de schouders van één ankerpersoon. De commissie adviseert om de expertise te verbreden naar meerdere personen.
- ✓ De commissie ondersteunt de intenties op campus Aalst om de connecties met Franstalig België opnieuw op te nemen.
- ✓ De commissie ziet voor campus Aalst een werkpunt in het meer expliciet betrekken van docenten bij internationalisering. De recente ervaringen met e-learning kunnen daarbij helpen, bv. om initiatieven in het kader van internationalisering online te laten verlopen.
- ✓ De commissie adviseert om in de toekomst meer onderzoeksinitiatieven te nemen die zich kunnen vertalen naar de praktijk. De commissie adviseert ook om het werkveld daarbij structureel te betrekken, o.a. door na te gaan wat de opleiding voor het werkveld kan betekenen, rond welke thema's de stagescholen kennisvragen hebben, ...
- ✓ De commissie adviseert om, met het oog op expertiseontwikkeling, meer docenten te betrekken bij onderzoek.

Externe reflectie Educatieve bacheloropleiding lager onderwijs

6-Algemeen

De voorzitter bedankt de opleiding voor het ter beschikking stellen van de uitgebreide fiches die een goed beeld geven over de opleiding. Dit beeld werd verscherpt tijdens de gesprekken, die aangenaam en open zijn verlopen en bovendien veel waardevolle en interessante informatie hebben opgeleverd. De commissie stelde een aantal kwaliteitsverschillen vast tussen de drie campussen. Het was dan ook moeilijk om onderling te vergelijken en te komen tot een gemeenschappelijk oordeel.

De commissie wil de opleiding een pluim geven voor de betrokkenheid van de studenten bij de opleiding. Die betrokkenheid kan ontstaan dankzij de manier waarop de docenten de opleiding en de onderwijsleeromgeving vorm en inhoud geven. Er is een sterke en procesmatige interactie tussen docenten en studenten. Dit wordt zichtbaar in o.a. de begeleiding, feedback, formatieve evaluatie.

Ten slotte wil de commissie de opleiding uitdagen om na te denken over de eigenheid van de drie campussen en die eigenheid uit te zetten in functie van profilering naar de beoogde doelgroep toe. Door de eigenheid van de campussen vorm te geven naar de buitenwereld toe, kan het voor de doelgroep duidelijk worden waarom te kiezen voor de opleiding op campus Aalst, Brussel of Sint-Niklaas. De commissie adviseert de opleiding om de slogan 'identiteit in diversiteit' toe te passen op zichzelf als opleiding.

3. Bijlage - Verslag van het groepsgesprek met docenten en studenten

Aan *studenten* wordt de vraag gesteld naar de *werkdruk* tijdens de opleiding. Studenten geven aan dat de werkdruk hoog is, maar dat ze een beroep kunnen doen op ondersteuning en begeleiding vanuit de opleiding om de kans op slagen te verhogen. Voor zij-instromers kan de opleiding extra zwaar zijn, afhankelijk van vakkencombinaties en vrijstellingen. Studenten geven aan dat problemen met planning besproken kunnen worden tijdens de opleidingsstudentenraad.

Aansluitend wordt ingegaan op de *werkdruk* voor *docenten*. Bij het vastleggen van taken wordt rekening gehouden met interesses en talenten van docenten zodat er een balans in de taken kan ontstaan. Binnen het team is er openheid om te praten over de werkdruk en docenten worden hier goed in begeleid. De werkdruk is hoog, maar docenten vinden veel voldoening in de samenwerking met collega's en studenten. In de loop van het academiejaar zijn er pieken wat betreft werkdruk. De coronapandemie vraagt constante inspanningen, waardoor de 'piek' er dit academiejaar meer constant is. Binnen het overleg met directeur en opleidingshoofden werd gezocht naar tools voor zelfzorg en teamzorg en hoe met die tools aan de slag te gaan binnen de teams.

Er worden voorbeelden gegeven van *samenwerking* tussen de *verschillende niveaus*. Sinds er op campus Aalst één opleidingshoofd is voor beide opleidingen, hebben de teams al veel geleerd van elkaar. Expertise kan gedeeld worden, er wordt ingezet op gemeenschappelijke leerlijnen, er is kruisbestuiving en samenwerking voor bepaalde modules (bv. 1ste leerjaar). Ook op campus Brussel is er nu één opleidingshoofd voor lager en kleuteronderwijs. IKCO wordt uitgebouwd voor beide opleidingen samen. Er vindt uitwisseling plaats rond het jonge kind en er wordt nagedacht over een tienermodule. Op campus Sint-Niklaas wordt samengewerkt met de opleiding secundair onderwijs, o.a. voor STEM. Docenten van de verschillende lerarenopleidingen delen werkruimtes op de campussen. Er is een intense samenwerking tussen de trajectbegeleiders. Studenten worden begeleid en indien nodig doorverwezen (zowel tussen niveaus als tussen campussen) zodat ze op de juiste plek en in het juiste traject terecht komen, bv. overgang van BaSO naar BaLO of van BaLO naar BaKO op basis van stage-ervaringen.

De vraag wordt gesteld in welke mate de opleiding stilstaat bij de overgang van leerlingen van het basis naar *secundair onderwijs*. Een student geeft aan dat hierbij niet zo lang wordt stilgestaan in lessen, maar dat dit wel aan bod kwam tijdens de stage. Begeleiding van leerlingen bij kijkdagen in het secundair onderwijs is een voorbeeld hiervan. In het curriculum komt dit nu nog niet uitdrukkelijk aan bod, maar het wordt wel als expliciet punt meegenomen in de curriculumvernieuwing, bv. module rond het tienerbrein, vormingstraject tienerschool.

Aan de aanwezige docenten wordt de vraag gesteld op welke manier ze van elkaar *leren, over de campussen heen*. De drie ankerpersonen onderwijs en kwaliteit van het studiegebied zijn ook de IKCO-procesbegeleiders en werken nauw samen over de campussen heen. De ankerpersonen fungeren als doorgeefluik van informatie tussen de opleidingen en de campussen. Er wordt ook samengewerkt rond specifieke thema's, bv. werkgroep onthaaltraject. Naar aanleiding van de resultaten van de toetscommissies zijn de docenten WO samengekomen om hun werkwijze en traject aan elkaar voor te stellen en om na te denken over de basiskennis voor de cursus. Er is ook veel informeel overleg tussen docenten. Voor een onderzoeksproject rond executieve functies werd samengewerkt tussen campussen Brussel en Aalst. Er werden workshops gegeven en expertise gedeeld. Aan het CSL-project wordt deelgenomen door de drie campussen en de drie opleidingen. Daarmee werd vervolgens ook naar andere opleidingen gegaan, als één team vanuit de lerarenopleidingen. De stagecoördinatoren van de drie campussen wisselen onderling draaiboeken en handleidingen uit. Ook de bijsturing van de stages tijdens de eerste lockdown gebeurde in overleg

Externe reflectie Educatieve bacheloropleiding lager onderwijs

tussen de drie stagecoördinatoren. Verdere afstemming is nog mogelijk, bv. wat betreft terminologie (hetzelfde formulier wordt op de ene campus 'evaluatief formulier' genoemd en op de andere campus 'feedbackformulier'). Er werd een stagewebsite uitgewerkt over de drie campussen heen en ook daar wordt zichtbaar dat de evaluatiedocumenten nog verschillend zijn.

De aanwezige studenten hebben geen ervaring met samenwerking over de campussen heen. Een student geeft wel aan dat regels met betrekking tot stage verschillend kunnen zijn per campus (bv. zomerschool telt op de ene campus wel mee als stage en op de andere campus niet).

Aan studenten wordt de vraag gesteld op welke manier ze worden voorbereid op de complexe en specifieke setting van een *diverse context*, vooral in Brussel, maar ook in Aalst en Sint-Niklaas. Tijdens de Brusseldagen maken studenten van Aalst kennis met de Brusselse context. Studenten van de drie campussen kunnen stage doen in een Brusselse school als ze dat wensen, maar de praktijk leert dat studenten bij voorkeur stage doen in een school in de eigen omgeving. Studenten in Sint-Niklaas kunnen in kader van het keuzetraject kiezen voor een stage in de grootstedelijke context. 'Identiteit in diversiteit' is een leerlijn over de campussen heen met accent op o.a. meertaligheid ouderparticipatie, kansarmoede, enz. Bedoeling is de blik van studenten te verruimen naar deze thema's, die relevant kunnen zijn in alle contexten en niet alleen in de grootstedelijke. De module Zorg geeft studenten een brede kijk op zorg voor en zorgnoden van leerlingen.

De werkwijzen met betrekking tot *stagebeoordeling* worden besproken. Voor de eindbeoordeling vindt een triadegesprek plaats met mentoren, stagebegeleider, student en eventueel directie van de stageschool. Op die manier komen alle betrokken partijen samen tot een evaluatie. De verschillende perspectieven worden samengebracht en er wordt holistisch naar de student gekeken. Binnen de opleiding vindt regelmatig overleg en bijsturing plaats over stagebegeleiding. Studenten geven aan dat er soms onduidelijkheden zijn over de verwachtingen tijdens de stage. Ook verschillende feedback van mentor en begeleider kunnen verwarrend zijn voor studenten. Stagementoren hebben de kans om een opleiding te volgen over de stages en de verwachtingen op vlak van stagebegeleiding. Vanuit de opleiding worden soms intensieve gesprekken gevoerd met studenten naar aanleiding van stages. Een negatieve beoordeling valt meestal dan ook niet uit de lucht. Studenten geven aan dat ze tijdens de stage altijd terecht kunnen bij docenten en dat problemen snel worden aangepakt. De focus ligt niet alleen op de evaluatie, maar op het proces dat ze doormaken als student. In kader van werkplekleren kunnen studenten stage lopen in de school waar ze al zijn tewerkgesteld. Voor HAO-studenten wordt gebruik gemaakt van MyCompass om de gesprekken voor te bereiden. Tijdens het triadegesprek is ook de directie/werkgever aanwezig. De ervaring leert dat het werkveld hier correct mee omgaat, ook als de stage minder goed loopt.

De *communicatie* is soms verwarrend voor studenten. Een student getuigt over drie verschillende kalenders die moeten geraadpleegd worden (officieel rooster op Toledo, kalender voor speciale activiteiten, bijkomende kalender voor een specifieke module). Studenten vinden Toledo een goed platform voor communicatie over opleidingsonderdelen, maar het is soms wel moeilijk om een overzicht te houden. Studenten krijgen de kans om problemen met bijvoorbeeld planning aan te kaarten en te bespreken met de opleiding. Het gebruik van verschillende communicatieplatformen heeft ook te maken met beslissingen op hogeschoolniveau.

Een beperkt aantal studenten kiest bewust voor *RZL* in plaats van *godsdienst* omdat ze geen mandaat voor godsdienst wensen aan te vragen. Het is een probleem dat katholieke scholen over het algemeen geen aanwervingen doen van afgestudeerden zonder mandaat voor godsdienst (o.a. omwille van de organisatorische consequenties). Dit is een moeilijk te bespreken thema bij de scholen en speelt een rol in het keuzeprocess van studenten.

Externe reflectie Educatieve bacheloropleiding lager onderwijs

De opleiding kent een hoge uitval bij *HAO-studenten*. Hoewel HAO-studenten de opleiding kunnen spreiden over 4 jaar, is de combinatie van werken, studeren en stage zwaar. Ook de financiële impact kan een rol spelen. Zo moeten sommige HAO-studenten bv. minder gaan werken of tijdskrediet nemen om stage te kunnen doen. Er wordt opgemerkt dat dagstudenten een ruimer stageaanbod hebben dan HAO-studenten. Voor HAO-studenten is het stagevolume ongeveer 2/3 van dat van de dagstudenten (afhankelijk van de vooropleiding van de student). Een aantal activiteiten van dagstudenten in de stagescholen worden anders ingevuld voor de HAO-studenten, bv. groepstaken binnen de stageschool. Van HAO-studenten wordt op dat vlak een grote zelfstandigheid verwacht. Er wordt opgemerkt dat een aanzienlijk deel van de HAO-studenten al tewerkgesteld is in het basisonderwijs.

Er wordt sterk ingezet op de *ondersteuning en begeleiding* van studenten, ook tijdens de *lockdown*. Voorbeelden zijn 1 op 1-gesprekken, leergroepen, praktijkgroepen, besprekingen in team, samenwerking met de psychologen (STUVO) op de campus, aanpassing van uurrooster en planning rekening houdend met de noden van studenten, ... Voor eerstejaarsstudenten werd het mogelijk gemaakt om elke week een keer naar de campus te komen. Studenten worden ook gemotiveerd om verbinding te zoeken, met elkaar en met de docenten, bv. workshops op afstand, wandelen met docent of medestudent, telefonisch contact, bezoek van docent aan de deur, ... Vanuit Odisee werd voor docenten ondersteuning geboden bij het online lesgeven, bv. ter beschikking stellen van tools, en is er aandacht voor het welbevinden van docenten.

Afsluitend wordt gevraagd naar de *wensen/dromen* van de aanwezigen voor zichzelf binnen de opleiding of voor de opleiding als geheel?

- In afstemming komen tot een nieuw curriculum voor verschillende profielen van studenten, verschillende trajecten.
- Naar het buitenland gaan.
- Meer diverse instroom in de lerarenopleidingen, zodat het studentenbestand een reflectie wordt van de samenleving.
- Veel studenten om tegemoet te kunnen komen aan de vraag naar leerkrachten in het werkveld.
- Als docent met evenveel goesting studenten coachen en begeleiden, voor studenten met evenveel goesting leren en naar het werkveld trekken en voor de opleiding een curriculum waar die goesting plaats en ruimte krijgen.
- Een nieuw gedragen curriculum, samen gemaakt met werkveld en studenten, afgestemd op de verschillende profielen van studenten en met zeer veel ruimte voor goesting.